

Bruxelles, 8. ožujka 2022.
(OR. en)

6988/22

LIMITE

JUR 149
ECOFIN 203
DROIPEN 28
CRIMORG 28
COTER 66
CODEC 251
IA 23
FISC 64

Međuinstitucijski predmet:
2016/0239 (COD)

MIŠLJENJE PRAVNE SLUŽBE ¹

Predmet: Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca i financiranja terorizma:

- usklađenost predloženih ograničenja za velika gotovinska plaćanja s temeljnim slobodama i sa statusom euronovčanica kao zakonskog sredstva plaćanja u Uniji

I. UVOD

1. Komisija je 20. srpnja 2021. predstavila Prijedlog uredbe o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca i financiranja terorizma („Prijedlog”)².

¹ Ovaj dokument sadrži pravni savjet zaštićen na temelju članka 4. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 1049/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2001. o javnom pristupu dokumentima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije, koji Vijeće Europske unije javno ne objavljuje. Vijeće zadržava sva prava u odnosu na svako neovlašteno objavljivanje.

² COM(2021) 420 final.

2. Cilj je Prijedloga, među ostalim, uvesti ograničenja za velika gotovinska plaćanja. Konkretno, njegovim člankom 59. zahtijeva se da osobe koje trguju robom ili pružaju usluge mogu primiti ili uplatiti gotovinski iznos samo u vrijednosti do 10 000 EUR ili jednakovrijedan iznos u nacionalnoj ili stranoj valuti, dok države članice mogu utvrditi ili nastaviti primjenjivati niži prag.
3. Tijekom rasprava u pripremnim tijelima Vijeća postavljena su pitanja o usklađenosti tog ograničenja sa statusom euronovčanica i eurokovanica kao zakonskog sredstva plaćanja u Uniji te s Poveljom EU-a o temeljnim pravima („Povelja”).
4. Na ta se pitanja odgovara u ovom mišljenju, donesenom na zahtjev Radne skupine financijskih atašea od 26. studenoga 2021.

II. PRAVNI I ČINJENIČNI OKVIR

a) Prijedlog

5. Prijedlog se temelji na članku 114. UFEU-a i cilj mu je uvesti jedinstvena pravila EU-a o mjerama za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma (članak 1.).
6. Prijedlog je, stoga, dio šireg paketa, koji obuhvaća i Prijedlog direktive o mehanizmima koje države članice trebaju uspostaviti radi sprečavanja korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma i o stavljanju izvan snage Direktive (EU) 2015/849³, Prijedlog uredbe o osnivanju tijela za suzbijanje pranja novca i financiranja terorizma⁴ te prijedlog preinake Uredbe (EU) 2015/847 kojim se zahtjevi za sljedivost proširuju na kriptoimovinu⁵.

³ COM(2021) 423 final.

⁴ COM(2021) 421 final.

⁵ COM(2021) 422 final.

7. Taj paket nastavak je dugotrajne politike Unije za sprečavanje i borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma, počevši od prve direktive EU-a o sprečavanju pranja novca, koja je donesena 1991. Područje primjene i sadržaj postupno su se proširili u posljednjih trideset godina, kako su se razvijali međunarodni standardi i povećavala sofisticiranost financijskih kaznenih djela.
8. U okviru postupka razvoja te politike zakonodavac EU-a napomenuo je 2015. da je „[u]poraba velikih gotovinskih plaćanja vrlo [...] podložna pranju novca i financiranju terorizma”⁶ te je, u skladu s tim, osobama koje trguju robom nametnuo zahtjeve u pogledu sprečavanja pranja novca / financiranja terorizma ako izvršavaju ili primaju gotovinska plaćanja u iznosu od 10 000 EUR ili više, među ostalim putem povezanih plaćanja. Međutim, ti zahtjevi nisu uključivali izravnu zabranu uporabe gotovine za plaćanja iznad tog praga.
9. Komisija je smatrala da događanja koja su uslijedila opravdavaju stroži pristup. Stoga se u procjeni učinka priloženoj Prijedlogu ističe da se „rizici povezani s gotovinom odražavaju u činjenici da je uporaba gotovine i dalje glavni razlog za prijavu sumnjivih transakcija u financijskom sustavu. Međutim, kad je riječ o kaznenom progonu, teško je dokazati poveznicu između gotovine i kriminalnih aktivnosti” (neslužbeni prijevod)⁷.

⁶ Uvodna izjava 6. Direktive (EU) 2015/849 od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ („Četvrta direktiva o sprečavanju pranja novca”), SL L 141, 5.6.2015., str. 73.

⁷ Radni dokument službi Komisije, Procjena učinka priložena paketu mjera za suzbijanje pranja novca, SWD(2021) 190 final („procjena učinka”), str. 114.

10. Trenutačno je 19 država članica uvelo ili uvodi ograničenja na gotovinska plaćanja, u rasponu od 500 EUR u Grčkoj do 10 300 EUR u Češkoj, s prosječnom vrijednošću od oko 4500 EUR⁸.
11. Međutim, Komisija napominje da različita nacionalna ograničenja oslabljuju učinkovitost nacionalnih pragova za gotovinu jer se nezakonite aktivnosti iz države članice koja ima ograničenja gotovinskog plaćanja premještaju u susjednu državu koja ima blaža ograničenja ili uopće nema ograničenja, što utječe na usklađenost u primjeni Direktive o sprečavanju pranja novca i narušava tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu⁹.
12. Na temelju toga i nakon što je procijenila nekoliko mogućnosti za rješavanje tog problema, Komisija je u okviru Prijedloga iznijela tekst kojim bi se:
- osobama koje trguju robom ili pružaju usluge zabranilo primanje ili uplata gotovinskih iznosa koji premašuju 10 000 EUR ili jednakovrijednih iznosa u nacionalnoj ili stranoj valuti, neovisno o tome provodi li se transakcija kao jedna operacija ili u nekoliko operacija koje se čine povezanima (članak 59. stavak 1. Prijedloga),
 - državama članicama omogućilo da utvrde niža ograničenja nakon savjetovanja s Europskom središnjom bankom; ta ograničenja treba prijaviti Komisiji. Isto tako, mogu se nastaviti primjenjivati niža nacionalna ograničenja koja već postoje (članak 59. stavci 2. i 3. Prijedloga),
 - od tako utvrđenog gotovinskog ograničenja izuzela plaćanja između fizičkih osoba koje nemaju poslovnu funkciju te plaćanja ili depoziti izvršeni u prostorima kreditnih institucija (članak 59. stavak 4. Prijedloga).

⁸ Procjena učinka, stranica 112. Osim toga, Malta je uvela ograničenje od 10 000 EUR za gotovinska plaćanja u nekim sektorima, a druge države članice odlučile su ili planiraju smanjiti ta ograničenja. U tri slučaja (Francuska, Italija i Španjolska) viši pragovi primjenjuju se na nerezidente (između 10 000 EUR i 15 000 EUR); u Mađarskoj i Poljskoj ograničenja se primjenjuju samo na transakcije između poslovnih subjekata, dok su neke zemlje, kao što je Slovenija, odredile različite pragove za transakcije između poslovnih subjekata („B2B”) te transakcije između poslovnih subjekata i potrošača („B2C”). Od zemalja koje nisu ograničile gotovinska plaćanja, Irska i Švedska dopuštaju trgovcima da odbiju gotovinska plaćanja.

⁹ Procjena učinka, stranica 115.

b) Primjenjive odredbe

13. Člankom 7. Povelje, koji se odnosi na poštovanje privatnog i obiteljskog života, propisuje se da „[s]vatko ima pravo na poštovanje svojeg privatnog i obiteljskog života, doma i komuniciranja”.
14. Člankom 8. Povelje, koji se odnosi na zaštitu osobnih podataka, predviđa se:
- „1. Svatko ima pravo na zaštitu osobnih podataka koji se na njega ili nju odnose.
2. Takvi podaci moraju se obrađivati pošteno, u utvrđene svrhe i na temelju suglasnosti osobe o kojoj je riječ, ili na nekoj drugoj legitimnoj osnovi utvrđenoj zakonom. Svatko ima pravo na pristup prikupljenim podacima koji se na njega ili nju odnose i pravo na njihovo ispravljanje (...)”.
15. Člankom 16. Povelje, koji se odnosi na slobodu poduzetništva, predviđa se da se „[s]loboda poduzetništva priznaje [...] u skladu s pravom Unije te nacionalnim zakonodavstvima i praksom”.
16. Člankom 17. Povelje, koji se odnosi na pravo na vlasništvo, predviđa se da „[s]vatko ima pravo na vlasništvo nad svojom na zakonit način stečenom imovinom, koristiti je, njome raspolagati i ostaviti je u nasljedstvo. Vlasništvo nikome ne može biti oduzeto, osim u javnom interesu u slučajevima i pod uvjetima koje propisuje zakon, ako se pravodobno isplati pravična naknada za gubitak vlasništva. Uživavanje prava vlasništva može biti uređeno zakonom u mjeri u kojoj je to potrebno radi općeg interesa”.
17. Člankom 128. stavkom 1. UFEU-a predviđa se da „Europska središnja banka ima isključivo pravo odobriti izdavanje euronovčanica u Uniji. Te novčanice mogu izdavati Europska središnja banka i nacionalne središnje banke. Novčanice koje izdaju Europska središnja banka i nacionalne središnje banke jedine su koje imaju status zakonskog sredstva plaćanja unutar Unije”.

18. U uvodnoj izjavi 19. Uredbe Vijeća (EZ) br. 974/98 od 3. svibnja 1998. o uvođenju eura („Uredba br. 974/98”)¹⁰ navodi se:

„(...) budući da ograničenja plaćanja novčanicama i kovanicama, koje su države članice uspostavile radi javnog interesa nisu nespojive sa statusom zakonskog sredstva plaćanja euronovčanica i eurokovanica, pod uvjetom da su na raspolaganju i druga zakonita sredstva za namiru monetarnih dugova”.

19. Člankom 10. Uredbe br. 974/98 predviđa se sljedeće:

„Od 1. siječnja 2002., ESB i središnje banke država članica sudionica puštaju u optjecaj novčanice nominirane u eurima. Ne dovodeći u pitanje članak 15., te novčanice nominirane u eurima su jedine novčanice koje imaju status zakonskog sredstva plaćanja u tim državama članicama”.

III. PRAVNA ANALIZA

a) Usklađenost odredaba o gotovinskim ograničenjima sa statusom euronovčanica i eurokovanica kao zakonskog sredstva plaćanja

20. Prvo pitanje odnosi se na to bi li zabrana gotovinskog plaćanja za iznose veće od 10 000 EUR bila u suprotnosti sa statusom euronovčanica i eurokovanica kao zakonskog sredstva plaćanja, kako je utvrđeno primarnim i sekundarnim pravom.
21. Status euronovčanica kao zakonskog sredstva plaćanja utvrđen je u članku 128. stavku 1. trećoj rečenici UFEU-a i, gotovo identično sročeno, u članku 16. prvom stavku trećoj rečenici Protokola o ESSB- u i ESB- u. Utvrđen je i u sekundarnom zakonodavstvu, u članku 10. drugoj rečenici Uredbe br. 974/98¹¹.

¹⁰ SL L 139, 11.5.1998., str. 1.

¹¹ Osim toga, u članku 11. drugoj rečenici te uredbe status zakonskog sredstva plaćanja dodjeljuje se i kovanicama nominiranim u eurima. Vidjeti presudu u predmetu Hessischer Rundfunk, C-422/19, EU:C:2021:63, točka 61.

22. Ako postoji obveza plaćanja, status euronovčanica i eurokovanica kao zakonskog sredstva plaćanja podrazumijeva: i. obvezu prihvaćanja (ako stranke nisu dogovorile druga sredstva plaćanja, primatelj platne obveze nije ovlašten odbiti plaćanje euronovčanicama i eurokovanicama); ii. prihvata po punoj nominalnoj vrijednosti (novčana vrijednost euronovčanica i eurokovanica jednaka je iznosu naznačenom na njima); iii. oslobađajući učinak u pogledu platne obveze (dužnik se može osloboditi od obveze plaćanja nudeći vjerovniku euronovčanicu i eurokovanice)¹².
23. Međutim, Sud je u presudi u predmetu Hessischer Rundfunk iz 2021. priznao da se na status eura kao zakonskog sredstva plaćanja, a posebno na obvezu primatelja da prihvate euronovčanicu i eurokovanice kao razrješenje od dugova, mogu primijeniti ograničenja uzimajući u obzir razloge od javnog interesa. Međutim, takva ograničenja moraju biti proporcionalna cilju od javnog interesa koji se želi postići¹³.
24. U konkretnom kontekstu ograničenjâ slobode pružanja usluga koja države članice primjenjuju, Sud je utvrdio da su sprečavanje i borba protiv pranja novca i financiranja terorizma legitimni ciljevi povezani sa zaštitom javnog poretka¹⁴. Ti se ciljevi stoga također mogu smatrati razlozima od javnog interesa za uvođenje ograničenja statusa euronovčanica i eurokovanica kao zakonskog sredstva plaćanja.
25. Načelo proporcionalnosti zahtijeva da su dotične mjere prikladne za ostvarenje legitimnih ciljeva zadanih propisom o kojem je riječ i da ne prekoračuju ono što je nužno za njihovo ostvarenje. U slučaju kada postoji izbor između više prikladnih mjera, valja upotrijebiti najmanje ograničavajuću, a uzrokovane nepovoljnosti ne smiju biti neproporcionalne u odnosu na ciljeve koje se želi postići¹⁵.

¹² Presuda u navedenom predmetu Hessischer Rundfunk, točka 67. Vidjeti i Preporuku Komisije od 22. ožujka 2010. o području primjene i učincima euronovčanica i eurokovanica kao zakonskog sredstva plaćanja (2010/191/EU), SL L 83, 30.3.2010., str. 70.

¹³ Presuda u navedenom predmetu Hessischer Rundfunk, točke 67. i 68.

¹⁴ Presuda u predmetu Jyske Bank Gibraltar, C-212/11, EU:C:2013:270, točke 62. – 64. i navedena sudska praksa.

¹⁵ Presuda u navedenom predmetu Hessischer Rundfunk, točka 70. i navedena sudska praksa.

26. Osim toga, Sud je zakonodavcu Unije priznao široku diskrecijsku ovlast koja se ne odnosi isključivo na prirodu i opseg mjera koje treba poduzeti u područjima u kojima njegovo djelovanje podrazumijeva izbore političke, gospodarske ili socijalne prirode i u kojima on mora izvršiti složene ocjene i procjene, već u određenoj mjeri i na utvrđivanje osnovnih podataka; prema tome, ne traži se odgovor na pitanje je li mjera usvojena u takvom području bila jedina ili najbolja moguća, s obzirom na to da na njezinu zakonitost može utjecati samo očita neprikladnost u odnosu na cilj koji nadležne institucije žele postići¹⁶.
27. U procjeni učinka priloženoj Prijedlogu Komisija je ispitala tri mogućnosti¹⁷ kako bi se riješili problemi utvrđeni u vezi s uporabom gotovinskih plaćanja u svrhu pranja novca i financiranja terorizma te je analizirala prednosti i nedostatke svake od njih. Na temelju toga zaključila je da je predložena mogućnost optimalna, posebno zato što bi se njome „osigurao usklađeniji pristup na cijelom unutarnjem tržištu, smanjila neučinkovitost postojećeg okvira za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma (SPNFT) ukidanjem obveza za trgovce robom i postigli jednaki uvjeti među poduzećima, a da se pritom ne dovede u pitanje status euronovčanica kao zakonskog sredstva plaćanja” (neslužbeni prijevod)¹⁸.
28. Nadalje, u istoj procjeni učinka Komisija obrazlaže da bi „takvo ograničenje bilo u skladu s postojećim pragovima za kontrolu gotovine i osiguralo bi da nema negativnih učinaka na ranjive skupine potrošača jer bi gornja granica bila dovoljno visoka za zadovoljavanje njihovih potreba. Tom bi se opcijom državama članicama omogućilo i da zadrže niža ograničenja koja su već na snazi, uzimajući u obzir da bi nacionalne posebnosti mogle opravdati niže pragove” (neslužbeni prijevod)¹⁹. Slično kao u predmetu Hessischer Rundfunk, mjerama o kojima je riječ zadržala bi se druga sredstva plaćanja osim gotovine²⁰.

¹⁶ Presuda u predmetu Češka Republika protiv Europskog parlamenta i Vijeća, C-482/17, EU:C:2019:1035, točke 77. i 78., te u predmetu Republika Poljska protiv Europskog parlamenta i Vijeća, C-626/18, EU:C:2020:1000, točke 95. i 97.

¹⁷ 1) Daljnja provedba postojećeg okvira za SPNFT, 2) uvođenje ograničenja za gotovinske transakcije u iznosu od 10 000 EUR na razini EU-a, istodobno omogućujući državama članicama da odrede niži prag, i 3) uvođenje ograničenja za gotovinske transakcije u iznosu nižem od 10 000 EUR na razini EU-a (procjena učinka, str. 116. i 117.).

¹⁸ Procjena učinka, str. 116.

¹⁹ Procjena učinka, str. 116.

²⁰ Presuda u navedenom predmetu Hessischer Rundfunk, točka 75.

29. Imajući na umu elemente iz navedene procjene učinka, posebno razmatranje različitih mogućnosti i različitih interesa o kojima je riječ, čini se da predloženo ograničenje plaćanja u gotovini nije očito neprikladno za ostvarenje ciljeva koji se tom mjerom nastoje postići.
30. Naposljetku, podsjeća se da se navedeno obrazloženje ne može dovesti u pitanje činjenicom da je mjere o kojima je riječ u presudi u predmetu Hessischer Rundfunk donijela država članica, dok bi predloženo ograničenje trebala donijeti Unija.
31. U tom pogledu potrebno je napomenuti da Sud nije pripisao posebnu važnost činjenici je li mjera od javnog interesa definirana nacionalnim pravom ili zakonodavstvom EU-a²¹. Drugim riječima, na područje primjene i značenje pojma javnog interesa kao opravdanja za moguće ograničenje vrijednosti euronovčanica ili eurokovanica kao zakonskog sredstva plaćanja nimalo ne utječe činjenica uvode li to ograničenje države članice ili sama Unija. Zapravo, mogućnost da države članice uvedu takva ograničenja, kao što bi bilo dotično ograničenje uporabe gotovine, predviđena je sekundarnim pravom EU-a (Uredba 974/98).

b) Usklađenost odredaba o gotovinskim ograničenjima s temeljnim pravima i slobodama EU-a

32. Zatraženo je mišljenje Pravne službe Vijeća o tome je li zabrana gotovinskog plaćanja za iznose veće od 10 000 EUR u skladu s Poveljom. Međutim, u tom se pitanju ne navodi s kojim bi od temeljnih prava i sloboda iz Povelje dotična zabrana mogla biti neusklađena. Potrebno je navesti dvije uvodne napomene.
33. Prvo, iako u 19 država članica postoje ograničenja u pogledu uporabe gotovine usporediva s ograničenjem o kojem je riječ, ni Sud Europske unije ni Europski sud za ljudska prava dosad nisu osporili niti ispitali usklađenost tih postojećih ograničenja s temeljnim pravima.

²¹ Vidjeti, na primjer, presudu u predmetu Kieffer, C-114/96, EU:C:1997:316, posebno točke od 28. do 37., u kojoj je Sud ispitao mjere s ograničavajućim učinkom na unutarnje tržište koje je uveo EU u odnosu na iste kriterije kao što su oni kojima se mogu opravdati ekvivalentna nacionalna ograničenja.

34. Drugo, pravom EU-a ne predviđa se apsolutno pravo na plaćanje u gotovini u svim slučajevima. To pravo nije sadržano ni u Povelji²². Iako ne postoji apsolutno ili temeljno pravo na uporabu gotovine, potrebno je ispitati bi li dotična zabrana mogla utjecati na temeljna prava za čije je ostvarivanje ključna takva uporaba gotovine. Konkretno, mogu biti relevantna sljedeća prava: pravo na poduzetništvo i pravo na vlasništvo (članci 16. i 17. Povelje) te pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života i pravo na zaštitu osobnih podataka (članci 7. i 8. Povelje).
35. Kad je riječ o pravu na poduzetništvo i pravu na vlasništvo, iako nema sumnje da se gotovina može upotrebljavati pri njihovu korištenju, njezina upotreba ipak nije u pravilu nužna za potpuno uživanje tih temeljnih prava, koje se može ostvariti upotrebom drugih oblika novca ili drugih sredstava plaćanja različitih od gotovine²³. Osim toga, ni pravo na poduzetništvo ni pravo na vlasništvo ne mogu se tumačiti kao da onemogućuju ekonomske ili financijske propise samo zato što oni predstavljaju zadiranje u ostvarivanje tih prava.
36. Naime, kad je riječ o pravu na poduzetništvo, njegovo izvršenje nužno podrazumijeva usklađivanje interesa njegovih korisnika s drugim zaštićenim zakonitim interesima²⁴. U svakom slučaju, ne može se zaključiti da predloženo ograničenje predstavlja kršenje tog prava, isto kao što se, na primjer, bonitetni ili protumonopolski propisi nikada nisu smatrali nespojivima sa slobodom poduzetništva.

²² Vidjeti mišljenje nezavisnog odvjetnika Pitruzzelle u spojenim predmetima C-422/19 i C-423/19, Hessischer Rundfunk, EU:C:2020:756, točka 133.

²³ Vidjeti mišljenje nezavisnog odvjetnika Pitruzzelle, navedeni predmet Hessischer Rundfunk, točka 134.

²⁴ Objašnjenje članka 16. (Sloboda poduzetništva) i navedena sudska praksa, SL C 303, 14.12.2007., str. 17.

37. Isto tako, što se tiče prava na vlasništvo, iz ustaljene sudske prakse proizlazi da ono nije apsolutno, nego ga treba promatrati u odnosu na njegovu funkciju u društvu. Stoga se ostvarivanje prava na vlasništvo može ograničiti, pod uvjetom da ta ograničenja stvarno odgovaraju ciljevima javnog interesa koje Unija nastoji postići i da u odnosu na cilj koji se želi postići ne predstavljaju neproporcionalno i nedopustivo zadiranje u samu bit tako zajamčenog prava²⁵. Analiziranje cilja javnog interesa i proporcionalnosti mjera, koje je izvršeno u točkama od 23. do 30. u kontekstu pitanja u vezi sa statusom zakonskog sredstva plaćanja, u potpunosti je primjenjivo i ovdje i navodi na zaključak da predložena mjera ne bi dovela do neopravdanog zadiranja u pravo na vlasništvo.
38. Potrebno je iznijeti i posljednju napomenu u vezi s pravom na vlasništvo. Može se tvrditi da je izravna veza između uporabe gotovine i ostvarivanja tog prava relevantna u odnosu na elemente socijalne uključenosti, tj. u odnosu na građane koji još nemaju pristup osnovnim financijskim uslugama u Uniji i kojima je gotovina jedino sredstvo za ostvarivanje tog temeljnog prava²⁶.
39. Međutim, zabrana uporabe gotovine koja se analizira odnosi se samo na plaćanja iznad određenog praga (10 000 EUR) koji je dovoljno visok da isključuje većinu svakodnevnih transakcija. Nadalje, ta se zabrana ne primjenjuje na fizičke osobe koje nemaju poslovnu funkciju. Kao što je objašnjeno u Komisijinoj procjeni učinka priloženoj Prijedlogu, ta ograničenja područja primjene zabrane čine se proporcionalnima kako bi se zajamčilo da ranjivi pojedinci mogu ostvarivati svoje pravo na vlasništvo uporabom gotovine²⁷.

²⁵ Presuda u predmetu Kadi i Al Barakaat International Foundation, C-402/05 P i C-415/05 P, EU:C:2008:461, točka 355.

²⁶ Prema studiji ESB-a iz 2017., 3,64 % kućanstava u europodručju nije imalo pristup bankarskim/financijskim uslugama. Vidjeti Ampudia, M., Ehrmann M., *Financial inclusion: what's it worth?* (Financijska uključenost: koliko vrijedi?), Serija radnih dokumenata ESB-a br. 1990, siječanj 2017., posebno tablica 1.

²⁷ Vidjeti točku 28.

40. Utvrđivanje predloženog ograničenja za gotovinska plaćanja moglo bi predstavljati i kršenje prava na poštovanje privatnog i obiteljskog života te prava na zaštitu osobnih podataka. Može se tvrditi da bi predložena zabrana uporabe gotovine relativno zadirala u ta prava, posebno ako bi to moglo dovesti do uspostave evidencije o određenim aspektima života dotičnih pojedinaca i razotkriti obrasce njihova privatnog ponašanja, kao što su potrošnja i opća interakcija s njihovim zajednicama.
41. Neovisno o navedenom, ograničeni intenzitet takvog zadiranja ne može biti opravdanje za zaključak da bi zabrana predstavljala ozbiljnije zadiranje u pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života te pravo na zaštitu osobnih podataka u usporedbi s postojećim načinima plaćanja koji nisu gotovina, kao što su dug, kreditne kartice i elektronički prijenosi, među ostalim za kupnju putem interneta, te u svakom slučaju ne upućuje na nepostojanje proporcionalnosti. Osim toga, plaćanje u gotovini samo po sebi ne pruža veću anonimnost od drugih vrsta transakcija jer se, kao opće pravilo i na temelju nacionalnog zakonodavstva, za plaćanja u smislu naknade za robu ili usluge izdaje račun, što u načelu zahtijeva osobnu identifikaciju primatelja navedene robe ili usluga.
42. Također se podsjeća da obrada osobnih podataka koje su tržišni operateri prikupili slijedom plaćanja, neovisno o sredstvu plaćanja, u svakom slučaju podliježe zakonodavstvu EU-a o zaštiti podataka, kojim se u biti jamči pravo na zaštitu tih osobnih podataka. Naposljetku, kako je prethodno objašnjeno u kontekstu prava na poduzetništvo i prava na vlasništvo, područje primjene dotične zabrane podliježe važnim kvantitativnim i kvalitativnim ograničenjima kojima se osigurava da je većina svakodnevnih transakcija isključena i da stoga obujam tako generiranih tragova podataka ne bi rezultirao još većim narušavanjem privatnosti nego što je to slučaj kod bilo kojeg postojećeg sredstva plaćanja.

IV. ZAKLJUČAK

43. S obzirom na navedeno Pravna služba smatra da:

- a) predloženo ograničenje gotovinskih plaćanja ne zadire u status euronovčanica kao zakonskog sredstva plaćanja u Uniji, kako je utvrđeno UFEU-om i detaljnije razrađeno u sekundarnom zakonodavstvu;
 - b) isto tako, predloženo ograničenje u skladu je s pravima, slobodama i načelima priznatima Poveljom, posebno s pravom na poduzetništvo i pravom na vlasništvo (članci 16. i 17. Povelje) te s pravom na poštovanje privatnog i obiteljskog života i pravom na zaštitu osobnih podataka (članci 7. i 8. Povelje).
-